

První čtení: Ex 19,1-19

Druhé čtení: Jan 2,1-11 (základ kázání)

Milé sestry, milí bratři,

četli jsme dva texty. Jeden ze SZ v prvním čtení a jeden z NZ před chvílí. Mají tyto dva texty něco společného? Nebo rozdílného? Souvisí spolu? Na první poslech možná ne, ale při bližším pohledu možná několik souvislostí najdeme. Ačkoli – pozorný posluchač možná zaslechl číslovku tři, tři měsíce, třetího dne.

Je leden, a tak si ještě od Vánoc pamatujeme, že Bůh se sklonil k lidem tak blízko, že *se narodil z Marie Panny* (jak říkáme v apoštolském vyznání). Přišel k lidem tak blízko, jak nejvíce mohl – v těle člověka. Jako miminko, které potřebuje mateřskou náruč, které potřebuje lidskou péči. Narodil se tiše a nenápadně, bez jakýchkoli lidských oslav. Nebýt několika pastýřů a mudrců, tak téměř nepovšimnut. Toto miminko vyrostlo v dospělého muže Ježíše z Nazareta.

Ježíš kolem sebe shromáždil skupinu mužů, učedníků. A všichni společně byli pozváni na svatbu! A Ježíš s učedníky na ni přišel.

Vnímáte již souvislost? Nebo spíš hned dva rozdíly?

1. Mojžíš musel vytyčit hranici, kam lidé mohou a kam už pod hrozbou smrti nemohou. Lidé se museli držet v uctivé vzdálenosti od Boha. **XX** Ježíš miminko byl tak blízko, v náručí maminky! I v dospělosti šel k lidem, na svatbu, na návštěvu, jen tak si povídat.
2. Za Mojžíše oznamoval Boží příchod velký hluk a silný kouř a chvění země... **XX** Později přišel téměř nepovšimnut, bez příprav. A přesto s lidmi zůstal.

A nyní se vydejme na svatbu. Na tomto příběhu zaujme na první pohled ten zázrak: proměnění vody ve víno! Wow! Zázrak! Senzace! Ale - je skutečně nejdůležitější ten zázrak? Nebo je tento příběh důležitý nějak jinak?

Hned úvodní věta: *Třetího dne byla svatba v Káně Galilejské*. Máme zde opět výraz třetího dne. Můžeme se ptát – třetího dne po čem? Příběhu předchází svědectví o tom, jak Ježíš oslovoval své učedníky. Je to tedy třetí den po jejich shromáždění? Teologové myslí, že ne, že by je těžko pozvali všechny na svatbu jako skupinu. Mezi tím muselo uběhnout více času. *Třetího dne* - zřejmě to není časový údaj, ale výzva pro naše zpozornění, něco jako „Pozor pozor, teď se stane něco zvláštního! Něco důležitého!“ protože

- Třetího dne vstal Ježíš z mrtvých.
- Třetího dne Bůh sestoupil k lidem v ohni a zahalil celou horu Sinaj kouřem. (první čtení)
- Třetího dne byla svatba v Káni Galilejské, na kterou Ježíš přišel jako host, jako náš bratr. (druhé čtení)

Takže zde máme první shodu: Bůh přišel k lidem třetího dne. A TŘETÍ :o) rozdíl: rozdíl je ve způsobu příchodu – jednou přišel k lidem skrytý v ohni, podruhé přišel přítomný jako host na svatbu, vidíme ho tváří v tvář, můžeme si s ním povídat.

Nic lidského mu není cizí. Není už tak vzdálený, a tak vznešený, je tady a teď. Je s námi v každé situaci, v trápení a bolesti, v naší radosti a v našem štěstí! Je s námi ve všedních dnech, v takových těch obyčejných. To je taková nemoc nás lidí dnes, že si vzpomeneme na Boha jen v trápení a bolesti. Ale znovu říkám, je s námi pořád – ve dnech všedních, ve dnech bolestných, i ve dnech radostných. Ale pozor – bez Ježíšovy přítomnosti nebude naše radost úplná.

Třetího dne tedy svatba začala, přišel Ježíš a opravdová zábava a radost mohla začít. Židovská svatba trvala sedm dní, není tedy divu, že měla svého správce, který věděl, kdy se mají podávat které nápoje, který chod jídla, takový pořadatel, organizátor řekli bychom dnes. *Na svatbě byla Ježíšova matka*. Tato věta je trochu záhadná a vyvolává otázky: co tam dělá? Byli to nějakí její příbuzní? Pomáhala v organizačním týmu?

Lenka Baštová
Soběhrdy 28.1.2024

Odpověď na otázku proč není důležitá, ale pro zjednodušení si odpovíme, že pomáhala v organizačním týmu. *Došlo víno* dozvěděla se a rychle s touto zprávou utíká za Ježíšem. Víno bylo dopito, nastal akutní nedostatek vína. Není uvedena žádná příčina, ani jestli se to čekalo. Prostě, víno bylo dokonáno. Znamená to trapas, ostudu, posměch, konec svatby.

„Ježíši, pojď stranou, musím Ti něco říct“ říká Ježíšovi jeho matka a odvádí ho pryč, ke služebníkům. „*Už nemají víno!*“ „A co já s tím?“ obořil se na ni Ježíš. „Co s tím mám jako dělat?“ Ježíš se zatím neprojevil jako Syn Boží, jako někdo kdo má „nadpřirozené“ schopnosti. Jeho matka si však pamatuje zvláštní události kolem jeho početí i narození. A už je mu třicet a pořád neukázal, co v něm je. Kdo je. Že je Syn Boží. „Že by nedostatek vína byla vhodná příležitost, aby Ježíš konečně ukázal, co dokáže?“ myslí si matka. Ježíš říká dál: „*Co to ode mě žádáš?! Ještě nepřišla má hodina.*“ O jakou hodinu jde? Ze souvislosti vyplývá, že jde o hodinu zjevení Ježíšovy slávy, o hodinu oslavení. Evangelista Jan o takové hodině píše na více místech, v souvislosti celého evangelia se jedná o hodinu Ježíšova ukřižování, jeho smrti: ta je jeho plným a pravým oslavením. Celý Ježíšův pozemský život, všechna jeho znamení a učení jsou zjevením (projevením) jeho slávy.

Ale máma je máma a zná svého syna dobře. Nedbá na Ježíšova odmítající slova a řekla služebníkům: „*Udělejte, cokoli vám nařídí.*“ Marie věří, že ji její syn, Syn Boží, nezkłame. Ježíš se rozhlédl a uviděl 6 velkých kamenných nádob určených k očišťování. Řekl služebníkům: „*Naplňte ty nádoby vodou!*“ *I naplnili je až po okraj. Pak jim přikázal: „Teď z nich naberte a doneste správci hostiny!“ Učinili tak.* Ježíš, Syn Boží, přikazuje, služebníci konají. Neptají se, proč mají plnit vodou nádoby určené na omývání rukou, nevěděli, kým Ježíš opravdu je. To my, i evangelista Jan, když to psal, už víme. Máme výhodu, že víme, že Ježíš je Boží Syn. Můžeme na příběh tedy nahlížet z tohoto úhlu. Ale služebníci naplnili nádoby vodou a poté ji donesli ochutnat správci hostiny. Správce hostiny však ochutnával výtečné víno. Nevěděl odkud to víno je. Což je zvláštní. Správce měl být něco jako hlavní pořadatel a nevěděl, kde se vzalo toto nové, narychlo sehnané, víno. On nevěděl, že pije vodu proměněnou ve víno! A že mu to víno chutnalo! Myslel, že víno měl někde schované ženich, a tak si ho zavolal a víno mu pochválil.

Kdy se ta voda proměnila ve víno? V jaké chvíli? Těžko říct. Chybí jakékoli slovo nebo úkon, které vždy Ježíšovo znamení provázelo. Zde v Káni se to děje jen tak mimochodem. Prostě se to stalo. Dokonce i Ježíš zůstává jaksi v anonymitě a přesto zjevil, ukázal, svou slávu. Svým činem ukázal, kým je. Svědectví, že se z vody stalo víno nacházíme až v rozhovoru mezi správcem a ženichem. O tom, že za to může Ježíš, ví pouze Ježíšova matka, učedníci a služebníci. Služebníci, kteří jednali podle Ježíšova slova a stali se tak prostředníky mezi Ježíšem a těmi, komu je pomoc určena.

Díky tomuhle zákroku může svatební veselí plynout dál. Žádná ostuda, žádný trapas. Vína je dost, dokonce více než dost. Ježíš zajistil lidem plno radosti. Náš průšvih je v tom, že se na Krista obracíme pouze v těžkostech, a myslíme si, že ve chvílích radostných si vystačíme sami. Ale to je nesmysl, nevystačíme si sami, naše radost závisí na Ježíši Kristu, i když o tom nevíme, stejně jako o tom nevěděl ani správce hostiny, když chválil ženichovi kvalitní víno, které nechal až nakonec. Došlo k podivnému převrácení obvyklého pořádku, kdy se kvalitní víno objevilo v nečekanou chvíli.

Tak učinil Ježíš v Káně Galilejské počátek svých znamení a zjevil svou slávu. A jeho učedníci v něho uvěřili. Touto událostí se začíná odvíjet příběh zjevení, zjevování Boží slávy, který končí Ježíšovou smrtí na kříži. Je to první znamení, ostatní evangelisté používají slovo zázrak. Ježíš koná znamení, zázraky, přináší nové učení a tím zjevuje sám sebe – odhaluje kým je, co světu přináší a v čem je jeho sláva. Zázrak se stane zázrakem teprve ve chvíli, kdy je rozpoznán jako projev Božího království, když v něm víra tuto skutečnost uvidí. Všechna znamení tedy mají vyvolávat v učednících i v nás víru. Ježíš Kristus tak navazuje na SZ, označuje, že v jeho osobě se zjevuje Boží přítomnost.

A v čem zjevení Boží slávy spočívalo konkrétně v tomto příběhu? V PROMĚNĚ

- a) Proměnila se voda ve víno, tato proměna se vymyká všem fyzikálním zákonům; většině přítomných však zůstane skryta (kromě matky, učedníkům a služebníkům)

- b) Proměnil se obvyklý pořádek – víno nejlepší kvality se podávalo až na konci, v neobvyklou chvíli; toho si všiml správce a pravděpodobně i všichni hosté
- c) Proměnily se dějiny, nastává nový věk, věk Boží milosti. A znovu souvislost – pod Sinajem věk Smlouvy začíná, zde na svatbě věk Smlouvy končí. Ale zatím to ještě nikdo neví :o)

Ježíš se ukázal jako dárce – daroval mnoho vína, mnoho radosti (tak jako později nasýtil zástupy či uzdravoval). Z tohoto příběhu slyšíme i to, že Ježíš obdaroval všechny – i ty, kteří o jeho daru nevěděli a neděkovali.

Pro evangelistu Jana není příběh o proměně vody ve víno jen svědectvím o zázraku, je to hlavně svědectví o zjevení Boží slávy na přelomu epoch. Je to o konci epochy Zákona a o nástupu epochy Boží milosti, která začala vtělením Syna, Ježíše Krista, a projevila se v této chvíli.

Milé sestry, milí bratři,

na jednotlivé prvky v příběhu můžeme pohlížet také v jejich symbolickém významu:

Tato svatební hostina je předjímkou radostné nebeské hostiny, na které budeme hodovat se svým Pánem v nebesích.

Kamenné nádoby mohou představovat náš život. Jsme kamenní, ztuhlí, ztvrdlí a pozemští. Jsme prázdní nebo plní vody.

Voda může mít různé funkce – dává život, hasí žízeň, přináší vláhu rostlinám, voda může omývat. Voda může být stará, mrtvá a zvětralá, vlahá a stojatá. Nedokáže spojit a sjednocovat jako víno.

Víno je tradičním symbolem Božího požehnání, radosti a pokoje. Víno nás dokáže rozveselit, rozvazuje jazyky, takže dokážeme navazovat vztahy a vytvářet společenství.

V proměnění vody ve víno je zaslíbení i pro nás, pro náš život ve dnech všedních i svátečních. Vždyť prvními příjemci Ježíšovy radosti byli obyčejní lidé, svatebčané, kterým hrozilo, že svatba skončí debaklem a ostudou. Hned první z Ježíšových činů je záchranného rázu, zachraňuje radost a pomáhá.

Proměna obecně Představte si květinu. Nejprve je to jen semínko. Pokud má dobré podmínky, stane se z něj malá rostlinka. Semínko tedy došlo proměny. Úplně se proměnilo, vypadá jinak, je z něj něco opravdovějšího, neboť semínko bylo určeno k tomu, aby z něj byla rostlina. Rostlina roste a má poupě. Z velikosti rostliny a poupěte můžeme hádat, jaký bude květ, jak bude vypadat. Pokud však rostlinu utrhneme v této fázi, nikdy se nemusíme dozvědět, jak květ vypadá. Rostlina se také nikdy nerozmnoží, už z ní nic nebude. Bude s ní akorát konec. Musí dojít k další fázi proměny – z poupěte se stane květ a rostlina tak dostane svoji dokonalou podobu. Až v této fázi může rostlina vytvořit nová semínka a předat svou krásu dalším generacím. Proměna tedy uznává a navazuje na dosavadní vývoj, vše smí být přesně takové, jaké to je. Jen po proměnění je vše takové dokonalejší, krásnější.

Tak je to i s lidským životem. Během celého dětství a puberty se proměňujeme, proměňuje se naše tělo, naše myšlení, dovednosti a vědomosti. Průšvih nastává, když si lidé v dospělosti pomyslí, že už jsou dokonalí, nic jim nechybí, jsou úspěšní a dále se proměňovat nemusí. Nebo v nich proměna začne budit strach a obavy. Raději žijí život prázdný, vlahý a stojatý. Říkají si: „Lepší vrabec v hrsti, než holub na střeše.“ „Cítím, že nějakou změnu by to chtělo. Ale ne. Nic neměnit, vše je OK, změny se bojím, nechci pro ni nic udělat, bojím se trapasu a zesměšnění, bude to něco stát a pokud ne peníze, tak aspoň čas.“ Proměna obvykle nastává v situaci nějaké nouze – nemoci, ztrátě zaměstnání, partnera, děti vyrostou a odstěhují se... Proměna lidského života je nutná. A pokud svoji nouzi vyznáme Kristu, řekneme mu o své touze po proměně, Kristus se nad námi smiluje, promění i náš život. Již nebudeme kamenní a tvrdí a náš život stojatý, ale získáme novou chuť, naše skutečné bytí rozkvetne a naše vnitřní krása a světlo zazáří. Amen